

**UCHWAŁA NR LXXV/697/2023
RADY MIEJSKIEJ W GRYFICACH**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2024-2030.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289, 535 i 1606), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2024-2030” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gryfic.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie 01 stycznia 2024 r.

Przewodniczący Rady

Tomasz Kaszlej

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY DOMOWEJ
NA LATA 2024 – 2030**

**Opracował: Zespół Interdyscyplinarny
ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Gryfice
przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach**

Spis treści

Rozdział I	3
I. Wstęp.	3
II. Podstawa prawna Programu.	3
III. Zasady działania Programu.	4
IV. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.	4
V. Wpływ przemocy domowej na zdrowie psychiczne dzieci.	7
VI. Pomoc dla ofiar przemocy.	8
VII. Procedura „Niebieskie Karty”	9
VIII. Realizatorzy Programu	10
1. Zadania Gminy	10
2. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego	10
3. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	11
4. Zadania Policji	11
5. Zadania pomocy społecznej	12
6. Zadania Oświaty	12
7. Zadania ochrony zdrowia	12
8. Zadania organizacji pozarządowej	13
9. Zadania kuratorskiej służby sądowej	13
10. Zadania żandarmerii wojskowej	13
Rozdział II	14
I. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gryfice	14
II. Analiza SWOT	20
I. Założenia Programu	22
II. Cele i zadania Programu	22
1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej	22
2. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej	24
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	25
4. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej	26
III. Przewidywane efekty realizacji programu	27
IV. Wykaz placówek pomocowych na terenie Gminy Gryfice:	27
V. Źródła finansowania	28
VI. Monitoring i sprawozdawczość	28
VII. Harmonogram realizacji Programu	28

Rozdział I

I. Wstęp.

W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszania jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na terenie Gminy Gryfice na lata 2024 – 2030, zwanego dalej Programem. Program ten zawiera formalne podstawy zasad działania, cele, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Program przedstawia również charakterystykę zjawiska przemocy, dostępne dane na temat przemocy w Gminie Gryfice w latach 2019-2022.

Przemoc w rodzinie dotyka wielu aspektów życia i stanowi poważny problem społeczny, który wymaga tworzenia systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą i przeciwdziałania aktom przemocy. Rodzina jest podstawową komórką społeczną i powinna stanowić podstawę bezpieczeństwa i miłości, nie zaś strachu oraz psychicznego i fizycznego bólu.

Środkiem do zbudowania skutecznego systemu wspierania rodzin dotkniętych przemocą, jest zintegrowane, określone programem działanie profesjonalnie pomagających pracowników socjalnych, policjantów, asystentów rodziny, kuratorów sądowych, przedstawicieli oświaty, przedstawicieli ochrony zdrowia, żandarmerii wojskowej, organizacji pozarządowych oraz gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Potrzeba opracowania programu dla Gminy Gryfice wynika nie tylko z przesłanek formalnych, ale również ze skali zjawiska na terenie Gminy.

II. Podstawa prawna Programu.

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm. /.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm./.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /Dz.U. z 2023 r., poz. 2151/.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06.09.2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” /Dz.U. z 2023 r. poz. 1870/.
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej /Dz.U. z 2023, poz. 1426 z późn. zm/.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy /Dz.U. z 2020 r., poz. 1359 z późn.zm./
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny /Dz.U. z 2022 r., poz. 1138 z późn.zm./

Materiały pomocnicze:

- Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025.
- Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego za lata 2019-2022.
- Sprawozdania z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach za lata 2019-2022.
- Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Gryficach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratury Rejonowej, Sądu Rejonowego za lata 2019-2022.

III. Zasady działania Programu.

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, korekty zachowań osób stosujących przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej Program oparty jest na następujących zasadach:

- **współpracy i współdziałania** organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych i kościołów oraz związków wyznaniowych (zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działaniu pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej), a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy, ochrona ofiar przemocy domowej oraz ich negatywnym skutkom,
- **jawności życia publicznego** i związanych z tym działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności człowieka,
- **szczegółnej ochrony praw dzieci**, a zwłaszcza zachowania ich prawa do życia i rozwoju, do posiadania rodziny; do wychowania przez rodziców naturalnych, do wolności religii lub przekonań, do swobodnego wyrażania poglądów i poszanowania ich przez dorosłych, do wolności od przemocy fizycznej lub psychicznej, wolności od wyzysku, nadużyć seksualnych i okrucieństwa.

IV. Pojęcie i charakterystyka zjawiska przemocy.

Według Światowej Organizacji Zdrowia przemoc to celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia w rozwoju lub depryzację. W polskim systemie prawnym istnieje definicja przemocy domowej, zawarta została w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wg której przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Do znamion kwalifikujących dane zdarzenie, jako przemoc zaliczyć należy cztery podstawowe kryteria:

- **Intencjonalność** – działania osoby stosującej przemoc są zamierzone i celowe, ukierunkowane najczęściej na zdobycie kontroli nad drugim człowiekiem, czy też wymuszenie posłuszeństwa;
- **Dysproporcja sił** – brak równowagi sił w rodzinie – jedna osoba jest zdecydowanie silniejsza od pozostałych osób i mając tego świadomość wykorzystuje swoją przewagę;
- **Naruszenie godności i praw** – osoba stosująca przemoc narusza godność innych osób, poprzez np. poniżanie, wyśmiewanie, ośmieszanie;

- **Powodowanie cierpienia i szkód** – osoby dotknięte przemocą doznają bardzo bolesnych szkód psychicznych i fizycznych.

Jak już wspomniano powyżej przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie. Przybiera różne formy i dokonywana jest przy pomocy różnych instrumentów. Dlatego należy scharakteryzować wymienione rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – są to wszelkie działania polegające na użyciu siły i prowadzące do nieprzypadkowych urazów, zranień, stłuczeń, złamań czy zasinień. Do tej kategorii zalicza się między innymi: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, uderzanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą dłonią, pięścią lub różnymi przedmiotami, poparzenie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, straszenie bronią lub jej użyciem i inne podobne temu formy. Jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, świadome uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
- **Przemoc psychiczna** – to zamierzone działania wykorzystujące mechanizmy psychologiczne, powodujące zachwianie pozytywnego obrazu własnej osoby u ofiary. Przejawami tego rodzaju przemocy są: odmowa uczuć, brak zainteresowania, szacunku, nieustanna krytyka, wyśmiewanie poglądów, wyznania religijne, żądanie posłuszeństwa, narzucanie poglądów i wyznania, wmawianie choroby psychicznej, kontrola i utrudnianie kontaktów z innymi osobami, zawstydzanie, upokarzanie, wyzywanie, grożenie, ograniczanie snu, jedzenia itp. Jej głównym celem jest poniżenie poprzez umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary.
- **Przemoc seksualna** – polega na wymuszaniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy, dokonywane poprzez: przymuszanie do pożycia seksualnego, wymaganie na ofierze nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, przymuszanie do seksu z osobami trzecimi, krytykę zachowań seksualnych ofiary, wymuszanie sadystycznych form pożycia seksualnego, przymuszanie do oglądania pornografii, zmuszanie do prostytucji, gwałt.
- **Przemoc ekonomiczna** – to wszelkie działania ograniczające swobodne dysponowanie środkami finansowymi rodziny na partnerskich zasadach, realizowane między innymi w drodze niezaspokajania podstawowych materialnych potrzeb wszystkich członków rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, utrudnianie aktywności zawodowej, odbieranie pieniędzy, okradanie, wyliczanie wydatków, itp. Jej celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy tej formy przemocy.
- **Przemoc poprzez zaniedbanie** – to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, w szczególności w stosunku do osób zależnych. Jest zjawiskiem obejmującym bardzo szeroką skalę zachowań. Może dotyczyć zarówno działań nieświadomych jak i świadomej niemożności działania.

Przemoc domowa może dotyczyć następujących relacji:

- rodziców/opiekunów wobec dzieci,
- małżonków/partnerów w związku,
- osób starszych w rodzinie,
- przemoc między rodzeństwem.

Zjawisko przemocy zwykle przyjmuje formę ciągłego procesu, ponieważ najczęściej nie jest jednorazowym epizodem i ma tendencje do powtarzania się. Ponadto toczy się w wymiarze dominacji i uległości, gdyż osoba stosująca przemoc dąży do uzyskania totalnej dominacji nad swą ofiarą, czyli osobą doznającą przemocy. Przemoc nie jest zjawiskiem niezależnym od udziału człowieka, co oznacza, iż jest on zdolny do radzenia sobie ze złością, która czyni go sprawcą („nie mogę, to jest silniejsze ode mnie”, w ich

świadomości jest forma wymierzania sprawiedliwości). Odpowiedzialność za występowanie zjawiska przemocy zawsze leży po stronie sprawcy, niezależnie od tego co zrobiła ofiara. W celu dostrzeżenia i zrozumienia złożoności zjawiska uzależnienia ofiary od sprawcy dopuszczającego się przemocy ważne jest przyjrzenie się specyfice relacji między nimi. Wiąże się to z cyklicznym charakterem tego zjawiska. Występowanie tych cykli dobitnie wyjaśnia proces wiktylizacji (stawania się ofiarą) osób doznających przemocy oraz pojawiający się w ich zachowaniu syndrom wyuczonej bezradności. W cyklu przemocy występują trzy autonomiczne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- a) faza narastania napięcia - faza tworzenia i budowania napięcia pod jakimkolwiek pretekstem,
- b) faza gwałtownej przemocy - faza eskalacji, wybuchu, w tym zwykle incydentów znieważania, poniżania i często używania przemocy fizycznej); agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma najczęściej żadnego związku z zachowaniem „ofiary”),
- c) faza „miodowego miesiąca” (przepraszania, uspokojenia i miłości) sprawca między innymi często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i rozpoczyna się znowu faza narastania napięcia. Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz lub odizolowanie się od sprawcy.

Istotnym zagrożeniem, utrwalającym problem przemocy w rodzinie są stereotypy związane z tym zjawiskiem. Ich powszechność i związany z tym negatywny ich wpływ pochodzi z przekonującej mocy ich powtarzania co z kolei prowadzi do ich utrwalania. Najczęściej występujące stereotypy dotyczące rodzin z naszego kręgu kulturowego to:

- w sprawy rodzinne nie należy się wtrącać: „brudy pierze się we własnym domu”, „co to za ptak, co własne gniazdo kala?”, „wolność Tomku w swoim domku”, „mój dom - moją twierdzą”, „bliscy nie krzywdzą tylko pouczają”, itp.;
- przemoc dotyczy rodzin patologicznych, z tzw: „marginesu”: „przemoc i alkohol, to jedno”, „to taka porządna religijna rodzina - niemożliwe, by była tam przemoc”, „oni oboje są wykształceni - nie mogli tego zrobić swojemu dziecku”, „on na takim stanowisku nie robiłby czegoś takiego swojej rodzinie”, itp.;
- przemocą jest tylko bicie: „nikt nikogo nie pobił, więc nie było przemocy”, „nie ma żadnych śladów – więc nie ma przemocy”, itp.;
- kobieta powinna wstydzić się, jeśli doznaje przemocy: „to wszystko twoja wina - powinnaś się wstydzić”, „twoja rodzina - świadczy o tobie”, „kobieta jest strażniczką domowego ogniska”, „widocznie nie dosyć się starała”, „musisz być samolubną egoistką”, itp.;
- dla dobra dzieci i trwałości rodziny powinno się znosić wszystko ze strony współmałżonka: „kobieta powinna poświęcić się dla dobra dzieci i rodziny”, „powinna wytrzymać wszystko dla dobra dzieci”, „dzieci powinny mieć ojca i matkę”, „lepszy zły ojciec/matka, niż żaden” itp.;
- jeśli przestanie pić, wszystko będzie dobrze, warto czekać, może kiedyś zrozumie i przestanie pić i bić: „wszystko przez to picie, poza tym - to dobry mąż i ojciec”, „przestanie pić, wszystko będzie dobrze”, „prawdziwa miłość powinna wszystko wybaczyć”, „może kiedyś się ocknie i zrozumie - to taki dobry człowiek”, itp.;

- ofiara sama sobie jest winna: „widocznie go sprowokowała”, „pewnie jest masochistką, skoro go nie opuszcza – musi lub lubi być bita”, „pewnie coś takiego zrobiłam, że on nie mógł inaczej”, „starałam się, ale ona nie dała mi wyjścia”, itp.

Mity i stereotypy opisują więc różne „pożądane” relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, partnerami, pomiędzy rodzicami i dziećmi. Wyznaczają uświęcone tradycją role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom, „wyjaśniają” samo zjawisko i „dają wskazówki”, jak należy postępować wobec problemów rodzinnych. Wiele z nich również, w najlepszej intencji ochrony rodziny, sprzyja niestety przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymywanie się od reakcji osób z zewnątrz. Uwalnianie się od stereotypów utrudnione jest przez fakt, że fałszywe założenia często są związane z przekonaniami charakterystycznymi dla danego środowiska. Osobom żyjącym w społeczności, gdzie panuje przyzwolenie na dominację jednej płci nad drugą, wyzysk, agresję słowną i fizyczną jest o wiele trudniej przeciwstawić się takiemu traktowaniu niż tym, których otoczenie takich zachowań nie aprobuje. Dlatego należy powszechnie utrzymywać negatywny wpływ stereotypów na życie danych społeczności.

V. Wpływ przemocy domowej na zdrowie psychiczne dzieci.

Dzieci wzrastające wśród przemocy w domu są często jej ofiarami, gdyż doznają przemocy nie tylko wtedy, gdy są bezpośrednio maltretowane lub drastycznie zaniedbywane przez rodziców lub opiekunów. Cierpią i są krzywdzone także wtedy, gdy tylko są świadkami przemocy dorosłych. Pierwszą przyczyną, wymienianą przez wiele maltretowanych kobiet jako powód ucieczki z domu, jest fakt, że sprawca atakował również dzieci. Ofiary wyrażają wiele obaw co do wpływu, jaki przemoc małżeńska wyrzucić może na dziecko. Krzywdzenie dzieci przez dorosłych sprawców przemocy można podzielić na cztery kategorie działań:

Celowe wyrządzanie im krzywdy fizycznej, traktowane jako sposób grożenia ofierze i kontrolowania jej. Mimowolne wyrządzanie im krzywdy fizycznej w czasie ataku na partnerkę, kiedy dziecko przypadkowo podejdzie pod rękę lub kiedy próbuje interweniować. Stwarzanie środowiska, w którym dzieci są świadkami samej przemocy lub jej skutków - z badań wynika, że oglądanie przemocy domowej ma taki sam wpływ na dzieci, jak sama fizyczna przemoc. Wykorzystywanie dzieci, by w wymuszony sposób kontrolować maltretowaną partnerkę, albo podczas trwania związku albo po separacji, wyłącznie z chęci utrzymania kontroli, bez żadnych względów na krzywdę wyrządzaną dzieciom. Przemoc domowa dorosłych może wyrządzić dziecku bardzo poważne szkody fizyczne, emocjonalne i poznawcze. Skutki przemocy domowej są krótkoterminowe i długotrwałe, zależą od wieku i stadium rozwojowego dziecka.

W okresie niemowlęctwa najistotniejszą sprawą jest rozwój więzi emocjonalnych z otoczeniem. Możliwość tworzenia takich więzi jest fundamentem zdrowego rozwoju. Sprawca może bezpośrednio ingerować w opiekę sprawowaną przez ofiarę nad dzieckiem. Przemoc może uniemożliwić dziecku więź z obojgiem rodziców. Skutkiem tego będą trudności w nawiązywaniu późniejszych związków oraz zablokowanie rozwoju właściwych dla wieku zdolności i umiejętności. Jednym z podstawowych zadań rozwojowych u dzieci w wieku od 5 do 10 lat jest rozwój rozumienia ról społecznych i rodzinnych oraz rozwój poznawczy. Stosowana przez sprawcę przemoc i narzucony wzorzec kontroli hamuje lub zaburza osiągnięcie tych celów. Tworzy się zaburzona wizja modelu życia rodzinnego oraz pełnienia ról kobiecych i męskich. Dziecko może mieć kłopoty z opanowaniem podstawowych wiadomości w szkole z powodu trapiących je lęków o to, co się dzieje w domu. Podstawowym zadaniem rozwojowym u nastolatków jest rozwój poczucia odrębności i tożsamości. Nastolatki częściowo odsuwają się od rodziców i nawiązują związki z rówieśnikami. To, czego nauczyły się ze związków rodzinnych, odtwarzane jest w związkach z rówieśnikami. Gdy borykają

się np. z problemem maltretowania matki, nie mają żadnego pozytywnego modelu dla wyrobienia w sobie umiejętności niezbędnych dla opanowania zasad wzajemności w zdrowym dorosłym związku (np. umiejętności słuchania, wspierania, nie-siłowego rozwiązywania problemów, kompromisu). Czasami nastolatek utożsamia się ze sprawcą, traktując go jako prawdziwie silną osobę, co może prowadzić do naśladowania jego postępowania. Negatywne skutki uszkodzenia procesu rozwojowego dziecka zaobserwować można natychmiast w postaci różnych objawów psychicznych i fizycznych takich jak: lęk, zaburzenia łaknienia i snu, zaburzenia związane z nastrojem (np. depresja i nadmierna potrzeba uczuć), nadmiernie akcentowane posłuszeństwo lub zamknięcie w sobie, agresywne zachowania (np. destrukcyjne napady furii), odizolowywanie się i unikanie (tworzenie sugestywnych fantazji obrazujących nierzeczywiste życie rodzinne), skargi somatyczne, obgryzanie palców, niepokój, drżenie, jękanie, problemy w szkole, myśli samobójcze itd. Doświadczenie przemocy domowej w dzieciństwie powoduje również zmiany w postrzeganiu i umiejętnościach rozwiązywania problemów, takie jak błędne postrzeganie siebie jako przyczyny przemocy sprawcy wobec matki lub używanie zachowań pasywnych (np. zamykanie się w sobie, uległość) albo agresywnych (np. ataki werbalne i/lub fizyczne) zamiast konstruktywnych umiejętności rozwiązywania problemów. Są również skutki długotrwałe, przejawiające się w życiu dorosłym. Ponieważ ważne cele rozwojowe zostały zaburzone, spowodowane tym ubytki przenoszone są w dorosłość. Dzieci mogą nigdy nie nadrobić pewnych zaległości w nauce lub umiejętnościach kształtowania stosunków międzyludzkich. Ubytki te wpływać będą na ich zdolność utrzymania pracy i podtrzymywania związków. Szczególnie negatywne skutki odczuwają dzieci płci męskiej i one też zagrożone są tym, że w dorosłych związkach intymnych maltretować będą swoje partnerki. Zdarza się, że dzieci te nie czekają z użyciem przemocy na wkroczenie w wiek dorosły (np. stosując ją wobec ofiary, wobec sprawcy, swoich rówieśników lub innych osób dorosłych). Jednakże wiele dzieci nie doznaje nieodwracalnych szkód z doświadczenia przemocy domowej w swojej rodzinie. Troskliwy i wspierający opiekun może osłabić negatywny wpływ tych doświadczeń na dziecko. Gdy dzieci mają zapewnione bezpieczeństwo, mogą powrócić do normalnych zadań rozwojowych. Najskuteczniejszym sposobem zapewnienia ochrony dziecku może być zapewnienie ochrony dorosłej ofierze i powstrzymanie przemocy domowej. W wielu przypadkach niezbędna jest także specjalistyczna pomoc psychologiczna.

VI. Pomoc dla ofiar przemocy.

Pomoc osobom doznającym przemocy rodzinnej należy rozumieć jako wspieranie ich zmian życiowych w kierunku usamodzielnienia i „normalności”, w tempie określonym i optymalnym dla tej osoby (np. metoda małych kroków lub też kamienia milowego), zawsze jednak z poszanowaniem dla tendencji przeciwnych opóźniających zmianę. W pierwszej fazie kontaktu z osobami doznającymi aktualnie rozgrywającej się przemocy najważniejszą rolę odgrywa formuła poradnictwa mającego na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Kolejnym krokiem jest formuła psychoterapii. W pierwszym kroku osobie pokrzywdzonej należy pomóc bronić się, wycofywać albo bezpośrednio zatrzymać przemoc i dopiero wówczas gdy ona ustanie można zająć się śladami krzywd z przeszłości z wykorzystaniem wsparcia psychologicznego. Podstawowe zasady, którymi kierować się powinno w procesie pomocy ofierze przemocy to:

- bezpieczeństwo osoby doznającej przemocy,
- autonomia osoby doznającej przemocy,
- odpowiedzialność karna osoby stosującej przemoc.

Przemoc rodzinna często może prowadzić do poważnych obrażeń fizycznych, a nawet do śmierci ofiary lub sprawcy w wyniku działań ofiary w afekcie. Dlatego istotne jest oszacowanie potencjalnego zagrożenia, których efektem może być wystąpienie groźnych dla zdrowia i życia zachowań przeciwko sobie lub innym ze strony sprawcy, ofiary lub dzieci. Ocena potencjalnego zagrożenia zdrowia lub życia powinna być przeprowadzana każdorazowo, gdy rozpozna się występowanie przemocy w rodzinie. Odpowiedzi twierdzące dotyczące czynników ryzyka powinny być wystarczającym powodem, by jak najszybciej pomóc osobie doświadczającej przemocy w opracowaniu planu bezpieczeństwa.

Najczęściej podejmowane działania pomocy ofiarom to:

- interwencja,
- schronienie,
- informacja,
- edukacja,
- specjalistyczne poradnictwo,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- pomoc socjalna dająca sytuacyjne oparcie dla dalszych działań.

W świetle polskiego prawa, przemoc wobec osób najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu. Zgodnie z art. 207 kodeksu karnego, *„kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zaś nad osobą nieporadną ze względu na wiek jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Jeżeli akt przemocy połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. Jeżeli następstwem aktu przemocy jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.*

VII.Procedura „Niebieskie Karty”

„Niebieskie karty” to strategia działania wobec przemocy domowej, która składa się z odpowiedniej dokumentacji i sposobu postępowania w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia występowania przemocy. „Niebieskie Karty” to nazwa procedury podejmowanej i prowadzonej w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy domowej. Podstawowym celem „Niebieskiej karty” jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, systemu sądownictwa, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Oznacza to, że osobą wszczynającą procedurę Niebieskie Karty może być: policjant, pracownik socjalny, lekarz, pielęgniarka, ratownik medyczny, nauczyciel, psycholog, pedagog szkolny, asystent rodziny, żołnierz żandarmerii wojskowej, członek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, gdy w toku swych czynności zawodowych, służbowych uzna iż zachodzi podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Wszczęcie to następuje przez wypełnienie formularza Niebieska Karta – A. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie przekazuje się formularz Niebieska Karta – B, zaprasza się ją na

posiedzenie grupy diagnostyczno - pomocowej. Tam analizuje się sytuację rodziny i wypełnia formularz Niebieska Karta – C. Grupa diagnostyczno - pomocowa opracowuje indywidualny plan pomocy rodzinie zawierający propozycje działań pomocowych. Osoba, która stosuje przemoc wzywana jest na spotkanie grupy. Z jej udziałem wypełniany jest formularz Niebieska Karta – D. Zakończenie procedury „Niebieskiej Karty” następuje, gdy grupa diagnostyczno - pomocowa rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań lub istnieje prawdopodobieństwo ustania przemocy i został zrealizowany indywidualny plan pomocy opracowany wspólnie przez grupę i daną rodzinę dotkniętą problemem przemocy. O zakończeniu procedury powiadamia się osobę doznającą przemocy oraz osobę stosującą przemoc. Procedura Niebieskiej Karty przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowania w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

VIII. Realizatorzy Programu

Realizatorem Programu jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej przy współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach oraz instytucji tworzących gminny system przeciwdziałania przemocy domowej, tj.: Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorskiej służby sądowej, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, oraz żandarmerii wojskowej w przypadku osób stosujących przemoc będących w czynnej służbie wojskowej.

Partnerzy:

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach, Komenda Powiatowa Policji w Gryficach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gryficach, Sąd Rejonowy w Gryficach, Prokuratura Rejonowa w Gryficach, Placówka Żandarmerii Wojskowej w Trzebiatowie, Szkoły Podstawowe i Ponadpodstawowe na terenie gminy Gryfice, Przedszkola, ZLR „Wysoczańscy”, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Gryficach.

1. Zadania Gminy

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2022 r. poz. 2151, 2311, 2581 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

3. *Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*

- przeprowadza dokładne rozeznanie sytuacji;
- wzywa osobę nadużywającą alkoholu i stosującą przemoc na rozmowę ostrzegawczą, informującą o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy wobec bliskich;
- udziela wsparcia osobom poszkodowanym;
- informuje członków rodzin o możliwościach szukania pomocy w zakresie problemów alkoholowych i przemocy domowej;
- w przypadku stwierdzenia bądź podejrzenia popełnienia przestępstwa powiadamia organy ścigania;
- w razie konieczności powiadamia ośrodek pomocy społecznej i wnioskuje o objęcie rodziny działaniami zgodnie z kompetencjami;
- wnioskuje do sądu rejonowego o zastosowanie, wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami pomagającymi ofiarom przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- podejmuje działania wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
- prowadzi poradnictwo specjalistyczne w zakresie terapii uzależnienia od alkoholu oraz pomocy psychologicznej.

4. *Zadania Policji*

- udzielenie osobom poszkodowanym niezbędnej pomocy, w tym organizowanie niezwłocznego dostępu do pomocy medycznej;
- podejmowanie czynności zapewniających ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą oraz środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania wobec osób, które stosują przemoc w rodzinie,;
- przeprowadzanie z osobami stosującymi przemoc rozmów o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą oraz wzywanie sprawców przemocy do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzanie na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowych w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

- podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składanie systematycznych wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę diagnostyczno-pomocową
- wydawanie wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się obowiązują przez okres 14 dni.

5. *Zadania pomocy społecznej*

- diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- udzielanie kompleksowych informacji o: możliwościach uzyskania pomocy, psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc; możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby lub rodziny, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;
- organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby pokrzywdzonej;
- zapewnienie osobie, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- udzielanie pomocy finansowej oraz niepieniężnej w formie dożywiania dzieci w szkołach.
- podejmowanie innych działań wynikających z pracy w grupach diagnostyczno-pomocowych i zespole interdyscyplinarnym.

6. *Zadania Oświaty*

- diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci;
- udzielanie kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- podejmowanie działań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

7. *Zadania ochrony zdrowia*

- każdorazowo udziela osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;
- jeżeli stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, wymaga przewiezienia jej do podmiotu leczniczego, formularz „Niebieska Karta – A” wypełnia przedstawiciel podmiotu leczniczego, do którego osoba ta została przewieziona.

8. *Zadania organizacji pozarządowej*

- podejmuje działania na rzecz niesienia pomocy i wyrównywania szans osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz dotkniętych przemocą w rodzinie. Szczególnie działania skierowane są na podejmowanie inicjatyw z myślą o dzieciach i młodzieży np. organizowanie letniego wypoczynku, zajęć socjoterapeutycznych, udzielenie wsparcia psychologicznego.

9. *Zadania kuratorskiej służby sądowej*

- udziela członkom zespołu interdyscyplinarnego informacji o obowiązującym stanie prawnym w zakresie oddziaływania prawnego na osoby stosujące przemoc w rodzinie, zwłaszcza na etapie postępowania wykonawczego w szczególności w trakcie sprawowania dozoru lub postępowania wykonawczego w sprawach rodzinnych;
- uczestniczy w pracach grup diagnostyczno-pomocowych dotyczących osób lub rodzin, które jednocześnie pozostają pod dozorem lub nadzorem kuratora.

10. *Zadania żandarmerii wojskowej*

- w sprawach żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową stosujących przemoc domową w skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi także żołnierz Żandarmerii Wojskowej
- wydawanie wobec sprawców przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Wydany nakaz opuszczenia mieszkania oraz zakaz zbliżania się obowiązują przez okres 14 dni.

Obowiązkiem pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia jest wszczynanie procedury Niebieska Karta w przypadku uzasadnionego podejrzenia zaistnienia przemocy w rodzinie.

Rozdział II

I. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gryfice

Gmina Gryfice należy do powiatu gryfickiego. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2022 roku, liczyła 22 913 mieszkańców.

Liczba mieszkańców gminy	
Osoby w wieku przedprodukcyjnym	3 477
Osoby w wieku produkcyjnym	13 892
Osoby w wieku poprodukcyjnym	5 544
Razem:	22 913
w tym kobiet	11 814
w tym mężczyzn	11 099

Źródło: GUS – svs.stat.gov.pl

Z roku na rok zmniejsza się liczba ogólna mieszkańców, przy jednoczesnym zwiększeniu liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby ludności na terenie gminy.

Rok	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców gminy ogółem w tym:	23 757	23 214	23 044	22 913
W wieku produkcyjnym	14 810	14 239	14 036	13 869
W wieku poprodukcyjnym	5 303	5 399	5 476	5 544

Źródło: GUS: bd.stat.gov.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach wypełniając swe funkcje i zadania diagnozuje pewne obszary z zakresu pomocy społecznej, które stanowią integralną część polityki społecznej gminy. Funkcja diagnostyczna polega na bieżącym i stałym rozpoznawaniu potrzeb indywidualnych, grupowych i środowiskowych a także na wykazywaniu przyczyn i skali ich występowania. Zmniejszenie liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej ewidentnie związane jest ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia i nieznacznym podniesieniem kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej. Statystyki Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach wykazują, że w okresie ostatnich kilku lat spada liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Rodziny objęte pomocą społeczną na terenie gminy

	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	852	776	685	560

Źródło: Sprawozdanie MPiPS z udzielonych świadczeń pomocy społecznej przez OPS w Gryficach

Zmiana struktury wiekowej wyraźnie wpływa na powody udzielanej pomocy społecznej.

Odnosząc się do analizy rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej mimo zmniejszającej się liczby, w dalszym ciągu główną przesłanką uzyskania pomocy jest ubóstwo, po nim długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych.

Dominujące powody udzielenia pomocy społecznej na terenie gminy

	2019	2020	2021	2022
	Liczba rodzin			
<i>Ubóstwo</i>	467	470	415	336
<i>Bezrobocie</i>	210	248	228	156
<i>Niepełnosprawność</i>	336	369	317	278
<i>Długotrwała lub ciężka choroba</i>	350	418	374	314
<i>Bezradność w sprawach opiekuńczych i prowadzeniu gosp. domowego</i>	164	267	176	109
<i>Alkoholizm</i>	121	115	106	86
<i>Przemoc w rodzinie</i>	25	10	9	8

Źródło: Sprawozdania MPiPS z udzielonych świadczeń pomocy społecznej przez OPS w Gryficach

Alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego wpływa negatywnie na sytuację materialną gospodarstw domowych, pogorszenie stanu zdrowia, pogorszenie relacji między członkami rodziny, wzrost zachowań patologicznych.

O ile te pierwsze wydają się być wpisane w znak naszych czasów to zachowania patologiczne nigdy nie były i nie powinny być akceptowane, a wręcz eliminowane z życia społecznego i rodzinnego.

Jednakże wyznając ideę „lepiej zapobiegać niż leczyć” priorytetem jest, nie dopuszczać do nawarstwiania się problemów powodujących patologie, poprzez prawidłową ich diagnozę i opracowanie skutecznych metod przeciwdziałania. W tym przypadku przeciwdziałania przemocy. Spadek osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej ewidentnie związany jest z występowaniem zjawiska w rodzinach, których poziom i stopa życiowa nie kwalifikują do otrzymania świadczeń pieniężnych.

Poniższa tabela przedstawia ilość wszczynanych procedur w badanym okresie, który w zasadzie od spadku w 2020 roku utrzymywał się na względnie stałym poziomie.

Niebieskie Karty wszczynające procedurę skierowane do Zespołu Interdyscyplinarnego

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba NK</i>	84	53	60	50

Źródło: Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

Ze statystyk Komendy Powiatowej Policji w Gryficach wynika również, że rodziny w różnym stopniu swoje konflikty i awantury domowe próbują rozstrzygać za pośrednictwem funkcjonariuszy.

Interwencje domowe Policji na terenie gminy w związku ze stosowaniem przemocy

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba interwencji</i>	72	56	25	46

Źródło: Statystyki Komendy Powiatowej Policji w Gryficach

Procedura Niebieska Karta wszczynana jest w związku z samym już tylko podejrzeniem występowania przemocy domowej, co nie zawsze jest jednoznaczne z faktycznym jej występowaniem. Sytuacje konfliktowe w rodzinach, zagrożone przemocą w wielu przypadkach nie nosiły znamion znęcania się. Oznacza to, że nie zaistniały cztery podstawowe kryteria kwalifikujące dane zdarzenie, jako przemoc domową, a więc: *intencjonalność, dysproporcja sił, naruszenie godności i praw, powodowanie cierpienia i szkód*. Decyzja o zakończeniu procedury poprzedzona jest wnikliwą analizą sytuacji w rodzinie, wcześniejszymi doniesieniami na temat jej funkcjonowania oraz opinią członków Zespołu lub grup diagnostyczno-pomocowych lub na skutek pracy z rodziną i spowodowania tym samym ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego jej stosowania. Różnica pomiędzy procedurami Niebieska Karta zakończonymi z powodu braku zasadności podejmowania działań a procedurami zakończonymi z powodu ustania przemocy i zrealizowania indywidualnego planu pomocy wynika z czasu, jaki potrzebny jest do ustalenia sytuacji rodziny. Znacznie dłużej trwa podejmowanie działań w rodzinie zmierzających do poprawy relacji między jej członkami, ustania sytuacji zagrożonych przemocą, opracowanie modelu współpracy z rodziną i zaplanowanie dla niej odpowiedniego planu pomocy.

Liczba zakończonych procedur Niebieska Karta

<i>Liczba zakończonych procedur ogółem w tym z powodu:</i>	2019	2020	2021	2022
	98	56	67	45
<i>ustania przemocy, zrealizowania planu pomocy</i>	73	33	47	35
<i>braku zasadności podejmowania działań</i>	25	23	20	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

Ze statystyk prowadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny wynika, że najczęściej do sytuacji zagrożonych przemocą domową na terenie gminy dochodzi w trakcie spożywania alkoholu lub pod jego wpływem. Wśród sprawców przemocy dominują mężczyźni w wieku średnim, nieposiadający stałego zatrudnienia, którzy w momencie interwencji i uruchamiania procedury Niebieska Karta byli nietrzeźwi. Do statystyk wprowadzono również osoby podejrzewane o stosowanie przemocy, które były pod wpływem środków odurzających. Spośród nich część znajdowała się pod wpływem alkoholu i środków odurzających równocześnie.

Nietrzeźwi sprawcy przemocy domowej

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba osób</i>	38	37	38	33

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

Sprawcy pod wpływem środków odurzających

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba osób</i>	8	6	17	14

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

Głównym problem wśród rodzin, w których dochodzi do przemocy domowej jest więc nadmiernie spożywany alkohol. Skuteczne przeciwdziałanie alkoholizmowi stanowić powinno podstawę do rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie na terenie gminy. Dlatego też każdorazowo sprawca przemocy posiadający problem alkoholowy kierowany jest do zdiagnozowania przez biegłego i podjęcia terapii uzależnienia od alkoholu.

Statystyka przyjęcia wniosków o podjęcie działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przedstawia się następująco:

Wnioski skierowane do GKRPA w związku ze stosowaniem przemocy

	<i>2019</i>	<i>2020</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
<i>Liczba wniosków</i>	27	12	22	19
<i>Liczba sprawców przemocy, wobec których Sąd wydał postanowienie o obowiązku leczenia odwykowego</i>	8	4	0	10

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

Wnioski składają osoby indywidualne, pragnące pomóc uzależnionym członkom rodziny, a także instytucje działające w obszarze wspierania rodziny, w tym z Zespołu Interdyscyplinarnego.

Alkohol na terenie gminy jak i całego kraju jest odwiecznym problemem prowadzącym do patologii społecznej. Największym zagrożeniem, jakie niesie ze sobą nadużywanie alkoholu jest dysfunkcjonalność i zubożenie rodzin, marginalizacja jednostek oraz przemoc w rodzinie. Należy jednak zaznaczyć, że związek pomiędzy nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, nie ma charakteru przyczynowo skutkowego, można jedynie mówić o ich współwystępowaniu. Przemoc fizyczna to zachowanie wyuczone, a nie wynik nadużywania substancji psychoaktywnej. Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania.

Gmina Gryfice nie różni się od innych regionów kraju pod względem płci sprawców i ofiar przemocy. W znacznie przeważającej liczbie osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni, natomiast osobami doświadczającymi przemocy kobiety i dzieci. Zauważalny jest wzrost liczby rodzin, w których różnego rodzaju przemocy doświadczają małoletnie dzieci. Należy zwrócić zatem uwagę czy jest to rzeczywiście wzrost samych przypadków przemocy wobec dzieci, czy też częściej dochodzi do ich ujawnienia. Można zatem zauważyć że jako społeczeństwo jesteśmy coraz bardziej wrażliwi na krzywdę dzieci i częściej jesteśmy skłonni reagować w takich sytuacjach. Najczęściej procedury Niebieskie Karty wobec dzieci są wszczynane z inicjatywy pedagogów, pracowników socjalnych czy asystentów rodziny, ale zdarzają się sytuacje, że o krzywdzonych dzieciach informują pracowników służb świadkowie np. sąsiedzi.

Odebranie dziecka w związku z art. 12a ustawy

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba rodzin</i>	0	2	4	0
<i>Liczba dzieci</i>	0	3	11	0

Sprawcy przemocy ze względu na płeć

	2019	2020	2021	2022
<i>Mężczyźni</i>	118	71	73	59
<i>Kobiety</i>	10	11	15	12

Osoby dotknięte przemocą

	2019	2020	2021	2022
<i>Mężczyźni</i>	23	15	17	14
<i>Kobiety</i>	101	66	69	55
<i>Dzieci</i>	26	11	29	26

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

W ramach pracy z indywidualnym przypadkiem, Zespół interdyscyplinarny poprzez koordynatorów grup roboczych kieruje sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, który organizowany jest corocznie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach. Poniższe dane wskazują jak bagatelizowany jest udział w tych zajęciach przez osoby stosujące przemoc.

	2019	2020	2021	2022
Liczba sprawców przemocy skierowanych do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym w tym:	27	23	15	22
liczba sprawców, którzy podjęli udział w programie	4	8	6	5
liczba sprawców, którzy ukończyli program korekcyjno-edukacyjny	4	4	5	3

W 2022 r. Zespół Interdyscyplinarny skierował 5 osób stosujących przemoc domową do udziału w programie psychologiczno-terapeutycznym. Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Społecznej w Gryficach wynika, iż przystąpili wszyscy skierowani i w tej samej liczbie ukończyli. Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej w 2023 r. wprowadziła sankcje dla osób stosujących przemoc, które skierowane do udziału w programach nie będą w nich uczestniczyć i ich nie ukończą. Mianowicie składanie przez Zespół, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.

W celu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie i zapobiegania dalszemu jej stosowania, w rodzinach o szczególnie zastrzonej przemocy lub realnym zagrożeniu dla zdrowia i życia osób

krzywdzonych Zespół Interdyscyplinarny składał w Prokuraturze Rejonowej w Gryficach doniesienie o popełnieniu przestępstwa. W związku z tym, iż procedury wszczęte przez Policję zawierają informację, iż przyjęto bezpośrednio od osoby pokrzywdzonej zgłoszenie z art. 207 kk, Zespół składał zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa w przypadkach, w których procedurę uruchomił pracownik socjalny.

Zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa skierowane do prokuratury

	2019	2020	2021	2022
<i>Liczba zawiadomień</i>	7	7	7	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Gryficach

W wyniku złożonych zawiadomień toczyły się postępowania, które w analizowanym okresie wyglądały następująco:

Rezultaty końcowe postępowań prowadzonych przez prokuraturę	2019	2020	2021	2022
postępowania prowadzone w związku z art. 207 kodeksu karnego ogółem	83	133	145	59
postępowania prowadzone w związku z art. 207 kodeksu karnego, które zakończyły się odmową wszczęcia dochodzenia	28	45	37	9
postępowania prowadzone w związku z art. 207 kodeksu karnego, wszczęte i zakończone przekazaniem do sądu	21	41	43	16

Źródło: dane Prokuratury Rejonowej w Gryficach

Rezultaty końcowe postępowań prowadzonych przez sąd	2019	2020	2021	2022
sprawy prowadzone w związku z art. 207 kodeksu karnego	12	21	22	27
skazani z art. 207 kodeksu karnego na karę pozbawienia wolności	5	6	9	3
skazani z art. 207 kodeksu karnego na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu	7	8	9	3

Źródło: dane Sądu Rejonowego w Gryficach

Niezależnie od zawiadomień złożonych przez Zespół Interdyscyplinarny, Sąd Rejonowy w Gryficach oraz Prokuratora Rejonowa w Gryficach prowadziły sprawy o znęcanie wszczęte z urzędu lub na podstawie zawiadomień uzyskanych z innych źródeł, między innymi od osób pokrzywdzonych.

WNIOSKI

Z analizy przedstawionych powyżej danych wynika, że przemoc domowa na terenie naszej gminy występuje, lecz nie stanowi bardzo dużego problemu społecznego. Należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to przywołane statystyki. Osoby doznające przemocy domowej często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę problemu przemocy. Od czasu powstania Zespołu Interdyscyplinarnego, działania podejmowane na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej są intensywniejsze i coraz bardziej skuteczne. Ponieważ przemoc w domowa jest ciągle dużym problemem, należy zatem wzmocnić dotychczasowe działania, które powinny mieć charakter współpracy poszczególnych instytucji lokalnych. Nadużywanie alkoholu jest główną przyczyną sytuacji zagrożonych przemocą w rodzinach, dodatkowo, pojawiają się sytuacje stosowania przemocy wywołane środkami odurzającymi. Sprawcami przemocy są w dalszym ciągu głównie mężczyźni, choć wzrasta liczba kobiet stosujących przemoc.

Przytaczając powyższe dane należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego problemu.

II. Analiza SWOT

Przeprowadzona diagnoza problemu przemocy domowej umożliwia sporządzenie analizy SWOT, jako jednej z najpopularniejszych technik analitycznych, dzięki której można zanalizować i rozpoznać własne silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego.

MOCNE STRONY

- powołanie i funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej;
- zintegrowane działania instytucji tworzących gminny system przeciwdziałania przemocy;
- wypracowanie modelu współpracy interdyscyplinarnej;
- opracowanie i wdrożenie sprawdzonych procedur (Niebieska Karta);
- działalność informacyjna instytucji współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- zaangażowanie i profesjonalizm kadry tworzącej Zespół Interdyscyplinarny oraz grupy diagnostyczno-pomocowe;
- stabilna i profesjonalna obsługa techniczna Zespołu;
- sprawne i uzasadnione przeprowadzanie interwencji w środowiskach zagrożonych przemocą dzięki znajomości procedur i wzajemnej pomocy Policji, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, pedagogów szkolnych oraz służby zdrowia;
- dobre rozeznanie w terenie i lokalnych środowiskach rodzinnych;
- możliwość korzystania ze szkoleń i warsztatów podnoszących kwalifikacje i wzbogacających wiedzę członków Zespołu oraz grup diagnostyczno-pomocowych;
- istniejące zaplecze instytucjonalne: Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt konsultacyjny, Lokalny punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, zakłady opieki zdrowotnej, w tym

Poradnia Leczenia Uzależnień, Powiatowy Ośrodek Wsparcia, Schronisko dla bezdomnych – Instytut Św. Brata Alberta, Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Dom dla Dzieci, pogotowie opiekuńcze, DPS, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelleksualną Koło w Gryficach.

SŁABE STRONY

- brak na terenie gminy miejsc schronienia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- brak domu dla samotnych matek;
- niedostateczna liczba specjalistów mogących realizować programy terapeutyczne dla ofiar i sprawców przemocy;
- słaba skuteczność wezwań dla sprawców przemocy;
- słaba realizacja zaleceń i zobowiązań stawianych sprawcom przemocy;
- trudności w realizacji przepisów dotyczących obowiązku zapraszania ofiary przemocy na posiedzenie grupy lub Zespołu;

SZANSE

- udział lokalnych mediów w propagowaniu działań na rzecz przeciwdziałania przemocy;
- rozprzestrzenianie się informacji wśród społeczności lokalnej Gryfic w zakresie działalności Zespołu, czynności podejmowanych wobec sprawców przemocy i możliwościach uzyskania pomocy przez osoby pokrzywdzone.
- coraz bardziej nagłaśniane i rozpowszechniane w mediach zagadnienia związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, organizowanie akcji i programów poświęconych problemowi przemocy;

ZAGROŻENIA

- duża liczba umorzeń przez Policję lub prokuraturę postępowań w sprawie przemocy w rodzinie;
- niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości istniejących przepisów prawnych;
- niski poziom świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie;
- wykorzystywanie procedury NK w konfliktach rodzinnych do spraw rozwodowych i majątkowych.

Rozdział III

I. Założenia Programu

Program jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Przemoc domową należy rozpatrywać z wielu perspektyw, w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga wieloaspektowego, systemowego podejścia z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem. Żadna pojedyncza instytucja nie jest w stanie skutecznie rozwiązywać problem przemocy domowej.

W Programie określono cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz sprecyzowano oddziaływania wobec różnych grup odbiorców;

- **profilaktyka:** obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową,
- **ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową:** obszar kierowany do osób dotkniętych przemocą domową (w tym do kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnością lub osób niesamodzielnych),
- **ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą domową:** obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się pracą z tymi osobami,
- **podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:** obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

II. Cele i zadania Programu

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie skuteczności działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Gryfice.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie zjawiska przemocy domowej

Zadanie 1

Diagnoza i analiza zjawiska przemocy domowej na terenie gminy Gryfice.

Działania:

1. Analiza Niebieskich Kart wpływających do Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy domowej przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi wynikającymi z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy
- Prokuratura Rejonowa

Wskaźniki:

- liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty
- struktura rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty
- liczba grup / liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych
- coroczne sprawozdanie z realizacji Programu

Zadanie 2

Udział w kampaniach społecznych mających na celu zmianę świadomości społecznej w postrzeganiu problemu przemocy.

Działania:

1. Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym plakatów, ulotek, broszur opisujących mechanizmy przemocy oraz promujących metody wychowawcze bez udziału przemocy.
2. Ułatwienie dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy.
3. Publikowanie na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryficach informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Wskaźniki:

- liczba zakupionych i rozpropagowanych plakatów, ulotek, broszur
- liczba lokalnych akcji, kampanii.

Zadanie 3

Prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz agresji rówieśniczej na terenie szkół wszystkich szczebli.

Działania:

1. Zapozdawanie rodziców z dostępnymi formami pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej podczas spotkań.
2. Prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla rodziców w zakresie wzmacniania kompetencji rodzicielskich, korygowanie postaw wychowawczych, promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.
3. Prowadzenie zajęć dla uczniów w zakresie przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.

Realizatorzy:

- placówki oświatowe

Wskaźniki:

- liczba spotkań z rodzicami
- liczba rodziców objętych pomocą indywidualną

- liczba przeprowadzonych zajęć dla uczniów
- liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach

2. Zintensyfikowanie działań w zakresie ochrony i udzielania pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Zadanie 1

Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową.

Działania:

1. Poradnictwo socjalne, psychologiczne, pedagogiczne, medyczne, prawne.
2. Praca socjalna.
3. Wsparcie materialne.
4. Realizacja procedury Niebieskie Karty.
5. Pomoc psychologiczna i terapeutyczna dla osób doświadczających przemocy domowej.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.
7. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez kierowanie do specjalistycznych ośrodków wsparcia

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej
- placówki oświatowe
- placówki służby zdrowia

Wskaźniki:

- liczba osób objętych poradnictwem
- liczba udzielonych porad
- liczba osób objętych pomocą finansową
- liczba rodzin objętych pracą socjalną
- liczba osób korzystających z terapii indywidualnej / grupowej
- liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy
- liczba osób skierowanych do specjalistycznych ośrodków wsparcia
- liczba dzieci odebranych z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową

Zadanie 2

Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy przez osoby doświadczające przemocy.

Działania:

1. Umieszczenie zaktualizowanego informatora przekazanego przez PCPR i ZUW dla osób doświadczających przemocy zawierającego praktyczne wskazówki dotyczące możliwości uzyskania pomocy i wsparcia, na stronie internetowej Gminy Gryfice oraz Ośrodka Pomocy Społecznej.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gmina Gryfice

Wskaźniki:

- liczba zaktualizowanych materiałów informacyjnych

3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

Zadanie 1

Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

Działania:

1. Podejmowanie działań wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w ramach procedury Niebieskie Karty.
2. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.
3. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gryficach w zakresie realizacji Programów Korekcyjno-Edukacyjnego / Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc Domową – kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach.
4. Zgłaszanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej i nadużywających alkoholu do GKRPA.
5. Składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia o którym mowa w art. 66c Kodeks wykroczeń.

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Placówki służby zdrowia

Wskaźniki:

- liczba osób skierowanych do udziału w Programach Korekcyjno-Edukacyjnym Psychologiczno- -Terapeutycznym dla Osób Stosujących Przemoc Domową
- liczba osób, które ukończyły Program Korekcyjno-Edukacyjny / Psychologiczno-Terapeutyczny dla Osób Stosujących Przemoc Domową
- liczba sporządzonych formularzy - Niebieska Karta Część D
- liczba zakończonych procedur z powodu ustania przemocy
- liczba wniosków o spowodowanie leczenia odwykowego skierowanych do Gminnej Komisji

Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych

- liczba zawiadomień o popełnieniu wykroczenia.

Zadanie 2

Izolowanie osób stosujących przemoc domową od osób doświadczających przemocy.

Działania:

1. Zatrzymanie osób stosujących przemoc domową w związku z popełnieniem przestępstwa znęcania się nad rodziną.
2. Wydanie przez funkcjonariuszy policji nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia wobec osoby stosującej przemoc domową.
3. Stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc domową środków zapobiegawczych, takich jak: dozór policji, zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą, zakaz zbliżania się do niej na ściśle określoną odległość, nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu, tymczasowe aresztowanie.

Realizatorzy:

- Prokuratura Rejonowa
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy

Wskaźniki:

- liczba zatrzymań sprawców przemocy domowej w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa znęcania się
- liczba zastosowanych przez funkcjonariuszy policji nakazów opuszczenia mieszkania oraz zakazów zbliżania się do osób pokrzywdzonych
- liczba zastosowanych przez prokuratora środków zapobiegawczych

4. Profesjonalizacja działań w obszarze profilaktyki, interwencji i pomocy rodzinie z problemem przemocy domowej

Zadanie 1

Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc.

Działania:

1. Szkolenia resortowe
2. Szkolenia interdyscyplinarne

Realizatorzy;

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach
- Komenda Powiatowa Policji

Wskaźniki:

- liczba szkoleń dotyczących przemocy domowej – dla służb danego resortu
- liczba szkoleń Zespołu interdyscyplinarnego
- liczba osób biorących udział w szkoleniach

Zadanie 2

Doskonalenie strategii współpracy służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Działania:

1. Organizowanie spotkań i prac Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
2. Doskonalenie interdyscyplinarnej formuły pracy.
3. Wymiana informacji i doświadczeń między podmiotami realizującymi procedurę Niebieskie Karty

Realizatorzy:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach
- Komenda Powiatowa Policji
- Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej
- Placówki oświatowe
- Placówki służby zdrowia

Wskaźniki:

- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej
- liczba podmiotów współpracujących

III. Przewidywane efekty realizacji programu

- Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową;
- Zbudowanie zintegrowanego systemu działań;
- Udzielenie kompleksowej i profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości społeczności lokalnej i zmiana postaw społecznych wobec problemu przemocy domowej;
- Niwelowanie skutków przemocy w codziennym funkcjonowaniu osób i rodzin.

IV. Wykaz placówek pomocowych na terenie Gminy Gryfice:

1. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryficach, ul. Plac Zwycięstwa 37; w godzinach od 7.00 do 15.00 od poniedziałku do piątku. Tel. 91 3853277.
2. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Plac Zwycięstwa 37; od poniedziałku do piątku w godzinach od 07.00 do 15.00. Tel. 91 3853275.
3. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Punkt Interwencji Kryzysowej, ul. Koszarowa 6; w godzinach od 7.30 do 15.30; od poniedziałku do piątku. Tel. 91 3846626;
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Plac Zwycięstwa 37, w godzinach od 7.30 do 15.30; od poniedziałku do piątku. Tel. 913853217.
5. Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu przy SP ZZOZ w Gryficach, ul. Niechorska 27. Tel. 91 3842061.
6. Poradnia Leczenia Odwykowego w Gryficach przy SP ZZOZ w Gryficach, ul. Niechorska 27. Tel. 91 3842061.

7. Gryfickie Stowarzyszenie klub Abstynenta REGA, ul. Wojska Polskiego 23, od godz. 8.00-20.00 . Tel 606 443 931 od poniedziałku do piątku.
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gryficach, ul. Polna 8; od poniedziałku do piątku. Tel. 91 3842441.
9. Świetlice środowiskowe dla dzieci przy Szkołach Podstawowych Nr 3 i Nr 4 w Gryficach, od poniedziałku do piątku; od 16.00 do 19.00.
10. Świetlica środowiskowa w Trzyglowie, poniedziałek - czwartek od 16.00 do 19.00.
11. Sąd Rejonowy w Gryficach, ul. Wysoka Brama 2; od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30. Tel. 91 3866831.
12. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza Dom Dla dzieci, placówka całodobowa o charakterze interwencyjnym, Gryfice, ul. Polna 8. Tel. 91 3842561.
13. Komenda Powiatowa Policji w Gryficach, ul. Mickiewicza 19. Tel. 47 7822511.
14. Prokuratura Rejonowa w Gryficach, ul. Niepodległości 54A. Tel. 913842618
15. Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
ul. Plac Zwycięstwa 37, środa w godzinach 8.00 – 12.00 Tel. 502 774 164
Konsultacje indywidualne po wcześniejszym telefonicznym uzgodnieniu.
16. Grupa wsparcia dla osób uzależnionych od alkoholu działająca przy Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Gryficach, ul. Niechorska 27, spotkania we wtorek w godzinach 16.00 – 18.00 tel. 508 826 491
17. Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych działająca przy Oddziale Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Gryficach, ul. Niechorska 27, spotkania w czwartek w godzinach 16.00 – 18.00 tel. 530 708 340
18. Wspólnota Anonimowych Alkoholików ul. Wałowa 21 b spotkania w poniedziałki, środy, soboty w godzinach 18.00 – 19.30 Tel .606 443 931

V. Źródła finansowania

Środki na realizację zadań pochodzą w całości z budżetu Gminy Gryfice.

VI. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoringiem zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny. Przewodniczący Zespołu składa coroczne sprawozdanie z wykonanych zadań w tym na podstawie danych statystycznych uzyskanych od realizatorów procedury Niebieska Karta, Burmistrzowi Gryfic do ostatniego dnia lutego, natomiast Radzie Miejskiej w corocznym sprawozdaniu z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.

VII. Harmonogram realizacji Programu

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin wykonania
1.	Zwoływanie i udział w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupach diagnostyczno-pomocowych	Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	według potrzeb, nie rzadziej niż raz na dwa miesiące

[illegible]

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Termin wykonania
6.	Współpraca z realizatorami i partnerami Programu	Wspólne podejmowanie działań w środowiskach zagrożonych przemocą; opracowywanie planów pomocy, przekazywanie i pozyskiwanie informacji w obszarze przeciwdziałania przemocy. Podejmowanie działań w ramach kompetencji instytucji.	według potrzeb, przez cały okres trwania Programu
7.	Nabywanie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	prowadzenie szkoleń dla członków grup diagnostyczno - pomocowych i Zespołu.	do 18 września 2024, w następnych latach według potrzeb
		udział w szkoleniach, konferencjach i warsztatach na szczeblu wojewódzkim i ogólnopolskim.	według zgłaszanych ofert szkoleniowych

Uzasadnienie

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r., poz. 1249 późn. zm) do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej. „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej na lata 2024-2030” zakłada działania profilaktyczne, ochronne i doskonalące dotychczasowe działania jednostek i instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy. Założenia Programu są kontynuacją Gminnego program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie z lat 2019-2023,

Nadrzędnym celem Programu jest dobro i bezpieczeństwo rodziny, w szczególności ochrona osób doznających przemocy, w tym dzieci. Cel ten można osiągnąć jedynie przez interdyscyplinarne działania służb i podmiotów realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy i ochroną ofiar przemocy domowej.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

Burmistrz Gryfic

Andrzej Szczygieł